

Ніколаєва А.О., Федоров В.О., Кривошопка О.В.

Ефективність використання внутрішнього моніторингу якості
начального процесу на теоретичних кафедрах 1-го медичного
факультету ХНМУ

Метою реформування вищої освіти є створення привабливої та конкурентоспроможної національної системи вищої освіти України, інтегрованої у Європейський простір вищої освіти та Європейський дослідницький простір. Започаткований таким чином процес реформування вищої освіти став відчутною та значущою реалією для європейської спільноти і його громадян. Вчені і прості громадяни раптом усвідомили потребу у побудові всеохоплюючої та спрямованої у майбутнє Європи, зокрема на основі використання і зміцнення її інтелектуального, культурного, соціального, наукового та технологічного потенціалу.

Європейська інтеграція України передбачає реформування української вищої освіти. У зв'язку з цим, Міністерством освіти і науки презентовано проект Концепції розвитку освіти на період 2015-2025 років [1].

При цьому контроль моніторинг якості має такі складові: якість освіти (насамперед – це знання, уміння та способи вирішення завдань); якість методів навчання і виховання (це - організація пізнавальної діяльності, мотивація пізнавальної діяльності, контроль за здійсненням навчальної діяльності); якість освіченості особистості (засвоєння знань, умінь та навичок), якість освітніх послуг (кадрового, матеріально-технічного, інформаційного забезпечення тощо).

Моніторинг якості викладання передбачає перевірку якості діяльності викладача, якості організації навчального процесу, основним показником якого є професійна компетентність випускника. Цей контроль повинен проводитись на будь-якому етапі від викладача до деканату і ректорату і далі – до Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України [2].

Метою нашої роботи було проведення аналізу якості навчального процесу на теоретичних кафедрах 1-го медичного факультету ХНМУ

Виходячи з поставлених ректоратом цілей, працівниками деканату були проведено наступні заходи::

- перевірка організації навчального процесу кафедрами: формування навчального навантаження кафедр, навчальних планів, робочих планів, графіків навчального процесу, навчальних та робочих програм із дисциплін; відповідність змісту навчальних планів і робочих програм вимогам програм якості та Державним стандартам;
- якість розподілу навантаження між викладачами;
- відповідність розкладу занять логіці викладання кожної дисципліни; відповідність елементів навчального процесу (лекцій, семінарів, лабораторних занять тощо),
- регулярний контроль дотримання розкладу занять викладачами і

студентами ;

- комплектність і достатність методичного забезпечення дисциплін;
- відвідування занять викладачів деканами факультетів, членами науково-методичних рад факультетів;
- контроль дотримання вимог до оформлення результатів поточного та підсумкового контролю;
- перевірка готовності навчально-методичної документації згідно номенклатури справ кафедр.
- достатність, регулярність і рівень організації поточного контролю (контроль якості знань студентів, якості навчального процесу,
- взаємовідвідування викладачами кафедр протягом навчального року всіх типів занять: лекції, практичні та лабораторні заняття, семінари, консультації тощо з занесенням висновків відвідування в журнал контролю відвідувань занять ;
- контроль за проведенням відкритих занять, які повинні обговорюються на засіданнях кафедр чи методичних семінарах з наявністю відповідних записів в журналі контролю взаємовідвідувань кафедр;
- здійснення контролю за своєчасним внесенням необхідної інформації до системи АСУ.

Також було перевірено наявність необхідних документів, які введені в практику цього року і які використовуються в процесі щоденної роботи :

- а) «Про систему забезпечення якості освітньої діяльності в ХНМУ»;
- б) «Про норми часу для планування та обліку навчальної роботи науково-педагогічних працівників ХНМУ»;
- в) «Про рейтингову оцінку діяльності кафедр і викладачів ХНМУ»;
- г) «Про систему оцінювання знань в умовах кредитно-трансферної системи» ;
- д) «Про відпрацювання пропущених занять».

Вся ця документація є в наявності і була обговорена на кафедральних зборах та використовується в навчальному процесі. В зв'язку з переходом на кредитно - трансферну систему, згідно з навчальним планом, в цикл практичних занять введені підсумкові заняття, згідно кількості тем в семестрі, а також іспити або диф.залики. Методична документація на всіх кафедрах перероблюється відповідно переходу на нову систему.

Практично усі кафедри, залежно від специфічних відмінностей, запровадили наступні заходи:

- на кожному підсумковому занятті проводиться тестова частина (не менше 30 тестів за темами розділу) з результативністю 90,5%;
- на передостанньому занятті перед іспитом планується провести тестування всіх студентів за якірними тестовими завданнями, які включають всі теми - на кожному підсумковому занятті провести тестову частину навчальної дисципліни з результативністю 100%;
- постійно переглядається банк кафедральних тестів і доповнюється тестами з бази центру тестування;

- періодично проводяться незалежні контрольні тестування студентів за якірними тестами;

- на кожному практичному занятті проводиться тестовий контроль за даною темою з використанням якірних тестів і обов'язковим результатом – 80 і більше %, що дає основу для отримання позитивної оцінки з урахуванням усної відповіді студента.

Щодо складностей в організації дієвого контролю в цьому році слід відокремити наступне:

- обмеження часу для створення методичного забезпечення учбового процесу;
- недосконалість автоматизованої системи управління навчальним процесом, зокрема питання, пов'язані з відпрацюванням студентів пропущених занять, лекцій та незадовільних оцінок;
- обмеженість комп'ютерного забезпечення та матеріально-технічної бази.
- дієвий контроль знань потребує обладнання всіх навчальних аудиторій електронними технічними засобами, а також системами Wi-Fi для безкоштовного, високошвидкісного доступу й можливості використання на практичних та семінарських заняттях.
- для здійснення контролю знань на семінарських заняттях на теоретичних кафедрах бажано збільшити час для перевірки письмових робіт та виставлення оцінок в електронних журналах з 48 годин до 72 годин.

Інноваційні технології, які використовують кафедри у поточному році:

- у навчальному процесі викладачі кафедри української мови, психології та педагогіки використовують мультимедійні презентації, навчальні відеофільми, а також мережу Інтернет для пояснення нового матеріалу, деякі викладачі кафедри використовують на практичних заняттях кейс-технології навчання та технології Google mapping;

- на кафедрі біохімії створені мультимедійні лекції, використовуються презентації на практичних заняттях, також для підвищення наочності навчання використовуються фільми, наприклад «Синтез білка», «Згортання крові» тощо;

- на кафедрі патологічної анатомії проведено залучення студентів 3 - го курсу до широкого засвоєння практичної патологічної анатомії – студенти в вільний час (субота) приймають участь у розтинах на базі 4 клінічної лікарні з повним аналізом розтину, а також частково приймають участь у розтині. А також студенти, за своїм бажанням приймають участь у клініко-анатомічних конференціях та біоптичних дослідженнях.

У зв'язку з проведенням аналізом роботи лижна запропонувати наступні рекомендації щодо поліпшення роботи:

- розміщення та оновлення на Інтернет сайті ХНМУ навчально-методичних матеріалів кафедр: тематичні плани лекцій і практичних занять, методичні розробки для студентів, тестів типу «Крок -1»;

- у зв'язку з переходом на чотирьохгодинні заняття та скороченням часу дисципліни окремих дисциплін (кафедра біохімії) доцільно підвищити час для самостійної роботи студентів;
 - звернення до Центру тестування при МОЗ України щодо усунення недоліків та помилок у тестових завданнях ЛП «Крок-1»;
 - усунення труднощів та недоліків, які виникають у викладачів при застосуванні АСУ, зокрема введення електронного журналу;
 - розробити та використовувати систему Інтернет –тренажерів, що дозволить студентам самостійно діагностувати свій рівень підготовки, ефективно використовувати варіанти тестів, зміст яких відповідає рівням контролю знань (залік, іспит, Крок-1), а також швидко знайти необхідні теоретичні знання в поясненні тестових завдань, освоєння матеріалу по самостійній роботі;
 - розробити індивідуальну структуру тестового контролю для окремих груп та факультетів згідно професійної орієнтації студентів з формуванням та використання режимів «Поточний контроль », «Семестровий контроль», «Іспит», «Ліцензійний контроль – Крок-1»;
 - поліпшення матеріально-технічної бази навчального процесу та науково-дослідної роботи.
- Висновки: таким чином можна зазначити, що кафедри факультету докладають необхідних зусиль для покращання навчального процесу в межах кредитно-трансферної системи, втілюють сучасні методи навчання та контролю успішності. Але навчання – це партнерський процес. Є студенти, які є головною діючою особою цього процесу. Тому вкрай важливо, щоб на першому курсі навчання деканат та викладачі формували саме таке сприйняття подій та намагалися зробити зі студента саме партнера, а не антагоніста.

Список літератури

1. Стратегія формування освіти в Україні до 2020 року (проект).
2. Закон України № 1556-VII «Про вищу освіту» від 1.07.2014.